

Jätelain 75 §:n mukaisesta siivoamisesta määrääminen Harjamäen puutarhan alueella

Viranomaislautakunta 21.05.2025 § 31
180/11.04/2025

Valmistelija

ympäristönsuojelupäällikkö Matti Nousiainen, puh. 044 740 1422

Harjamäen puutarhan alueella kiinteistöllä Puutarha 749-401-23-165 on todettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemissä tarkastuksissa jätelain 72 §:ssä säädetyn roskaamiskiellon vastaista roskaantumista. Kiinteistön omistaa Harjamäen Kaupat Oy, joka harjoittaa alueella puutarhatoimintaa.

Roskaantuneella alueella on varastoituna huomattava määrä ajoneuvoja, joista useat eivät ole olleet liikennekäytössä useampaan vuoteen ja osaa voidaan kuntosaa puolesta pitää romuajoneuvoina. Alueella on pilaantunutta puutavaraa, romurenkaita, käytöstä poistettuja lämmitysöljysäiliöitä, kuormalavoja, joista osa on lahonneita/rikkoontuneita, muovilaatikoita ja muovisia ruukkuja. Alueella on ulkovarastoinnissa paljon puutarhan toimintaan liittyvää tavaraa ja materiaalia.

Asian taustaa, vireilletulo sekä tehdyt tarkastukset ja selvitykset

Harjamäen Puutarhan siisteyttä ja mm. autojen varastointia ja muuta ulkovarastointia on valvottu useilla tarkastuskäynneillä aikaisemmin vuosina 2014 – 2020. Valvontaa on tehty ympäristönsuojelulain maaperän pilaamiskiellon, jätelain roskaamiskiellon sekä maankäyttö- ja rakennuslain ympäristönhoito- ja ulkovarastointimääräysten perusteella. Tarkastuksella 17.6.2020 todettiin, että puutarhan alueella oli tehty aikaisemmilla tarkastuksilla todetut alueen siivousta vaativat toimet.

Asunto Oy Siilinjärven Harjamäen Helmeltä on saapunut 11.8.2023 Siilinjärven kunnalle ja kunnan viranomaislautakunnalle osoitettu kirjelmä liittyen Harjamäen Puutarhan toimintaan. Asunto Oy Harjamäen Helmi toteaa kirjelmässään puutarhakiinteistön olevan epäsiisti ja rumentavan maisemaa ja vaatii kirjelmässä toimenpiteitä naapurushaitan poistamiseksi.

Kirjelmän perusteella viranomaislautakunta päätti 19.9.2023 lautakunnan tarkastuksen tekemisestä Harjamäen puutarhan alueelle. Tarkastus oli 27.10.2023 (tarkastuspöytäkirja 16.4.2024). Tarkastuksen perusteella todettiin mm. seuraavaa:

Puutarhan alueella voi paikoittaa kyseisen rakennuspaikan puutarhatoiminnassa käytettäviä ajoneuvoja. Laajamittaisempi paikoitus, jos alueella mm. säilytetään muiden pelto-/puutarhaviljelmien toimintaan liittyviä ajoneuvoja, edellyttää toimenpidelupaa paikoitusalueelle. Alueella ei saa varastoida romuajoneuvoja eikä pitkäaikaisena varastointina myöskään ajoneuvoja, jotka ovat olleet useita vuosia poistettuna liikennekäytöstä.

Piha-alueelta tulee siivota käyttökelvottomat tavarat, joita voidaan pitää romuina tai jätteinä. Muutoin ulkovarastointi on järjestettävä siististi siten, ettei se aiheuta maankäyttö- ja rakennuslain 169 §:ssä todettuja haitallisia seurauksia. Ulkovarastointialueille on haettava toimenpidelupaa.

Romahtanut kasvihuone tulee purkaa loppuun ja purkujätteet tulee toimittaa asianmukaiseen vastaanottopaikkaan.

Puretuista kasvihuoneista poistetut öljylämmityslaitteistot on poistettava alueelta tai siirrettävä sisävarastointiin, jos niille on alueella jatkokäyttöä.

Ulkovarastointialueet on asemakaavan mukaan rajattava riittävän korkealla istutettavalla tai rakennettavalla näkösuojana toimivalla riittävän korkealla aidalla. Erityisesti varastointialueen länsi- ja pohjoispuoliseen aitaamiseen rivitalojen suuntaan tulee kiinnittää ensi vaiheessa huomiota, mikäli ajoneuvojen säilytys ja materiaalin varastointi jatkuu katselmuksessa todetussa laajuudessa.

Tarkastuksen perusteella alueella oli jätelain 72 §:n mukaista roskaantumista, ja Harjamäen Kaupat Oy:lle annettiin kirjallinen kehoitus

1. poistaa puutarhan alueelta ajoneuvot, jotka eivät ole puutarhatoiminnan käytössä,
2. siivota puutarhan alue käyttökelvottomista materiaaleista ja toimittaa jätteet asianmukaiseen vastaanottoaikaan
3. purkaa loppuun romahtanut kasvihuone ja toimittaa purkumateriaalit asianmukaiseen vastaanottoaikaan.

Edellä mainitut toimet tuli tehdä 30.8.2024 mennessä.

Kunnan ympäristönsuojelupäällikkö teki puutarhan alueelle seurantatarkastuksen 14.11.2024 (tarkastuspöytäkirja 5.12.2024). Tarkastuksella todettiin, että kehotetuista toimista oli tehty romahtaneen kasvihuoneen purkaminen ja purkumateriaalien toimittaminen pois puutarhan alueelta. Puutarhan alueella oli edelleen varastoituna huomattavan monta ajoneuvoa, joista ainakin muutama oli kuntonsa puolesta romuajoneuvo tai ainakaan ajoneuvot eivät ole olleet useaan vuoteen liikennekäytössä. Ajoneuvoista valtaosa oli samoja kuin tarkastuksella 27.10.2023 todetut. Alueella oli edelleen ulkovarastoinnissa paljon puutarhan toimintaan liittyvää tavaraa ja materiaalia. Alueella oli myös mm. romurenkaita. Varastointia oli paljon hajallaan tontin alueella. Osa tavarasta ja materiaaleista oli silmin nähden käyttökeltotonta.

Tarkastuksen perusteella kehoitettiin Harjamäen Kaupat Oy:tä noudattamaan tarkastuspöytäkirjassa 16.4.2024 annettuja kehoituksia sen osalta, mitä ei ollut aikaisemmin noudatettu ja todettiin, että asia saatetaan viranomaislautakunnan käsiteltäväksi.

Tarkastuspöytäkirjat ovat esityslistan oheisaineistona.

Alueen ympäristöolosuhteet

Alueella on voimassa Harjamäki 3 -asemakaava. Harjamäen puutarhan alueella on voimassa puutarha- ja kasvihuonealueen kaavamerkintä (MP-1). Kaavassa on määräyksiä mm. ulkovarastointiin ja alueen kunnossapitoon liittyen.

Välittömästi puutarha-alueen pohjoispuolella on asuinpientalojen korttelialue (AP-11), jossa on rivitaloasutusta.

Puutarhan alue on kokonaisuudessaan Harjamäki-Kasurilan pohjavesialueella ja alueen sisällä pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella. Pohjavesialueen rajausta on tarkistettu loppuvuodesta 2023. Aikaisemmin Puutarha-alueen eteläosa oli pohjavesialuetta.

Kuuleminen

Viranomaislautakunta varasi Harjamäen Kaupat Oy:lle hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden antaa asiassa selitys (vastine) ennen jätelain 75 §:n

tai 126 §:n mukaisen velvoittavan määräyksen antamista. Asiakirjassa todettiin, että lautakunta voi tehostaa määräystä jätelain 129 §:n mukaisilla pakkokeinoilla (uhkasakko tai teettämisuhka) ja että asia voidaan ratkaista, vaikka selitystä ei anneta. Vastineen antamisen mahdollisuudesta muistutettiin Harjamäen Kaupat Oy:tä 3.4.2025 lähetetyllä sähköpostilla ja jatkettiin vastineen antamiselle annettua määräaikaa.

Harjamäen Kaupat Oy ei antanut asiassa vastinetta.

Lainsäädäntöä

Jätelain (646/2011) 72 §:n roskaamiskiellon mukaan ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n mukaan roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

Jätelain 126 §:n mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta taikka elohopea-asetusta tai sen nojalla annettua säännöstä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n perusteella valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Jätelain 139 §:n mukaan 75, 96, 97, 99 ja 125–128 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

Ympäristönsuojelupäällikön päätösehdotus

Viranomaislautakunta määrää jätelain 75 §:n nojalla Harjamäen Kaupat Oy:n, joka harjoittaa kiinteistön Puutarha 749-401-23-165 alueella puutarhatoimintaa ja omistaa sanotun kiinteistön, siivoamaan kiinteistöllä todetun roskaantumisen seuraavasti (päävelvoitteet):

1. Kiinteistön alueella olevat romuajoneuvot sekä liikennekäytöstä poistetut ajoneuvot, jotka eivät ole ja eivät ole useaan vuoteen olleet puutarhatoiminnan käytössä, on poistettava puutarhan alueelta ja toimitettava romutettavavaksi asianmukaiseen vastaanottopaikkaan tai jos ajoneuvoja ei romuteta, muuhun asianmukaiseen varastointipaikkaan 30.8.2025 mennessä.

2. Kiinteistöllä olevat käytöstä poistetut puutarhatoimintaan liittyvät tarvikkeet, tavarat ja laitteet, jotka ovat silmin havaittavasti käyttökelvottomia tai poistettu käytöstä sekä muut jätteet, kuten esimerkiksi puujäte ja romurenkaat tulee siivota alueelta ja toimittaa todisteellisesti asianmukaiseen vastaanottopaikkaan 30.8.2025 mennessä.

Viranomaislautakunta asettaa jätelain 129 §:n nojalla juoksevan uhkasakon edellä mainittujen päävelvoitteiden noudattamiseksi seuraavasti:

Päävelvoite 1: Uhkasakon kiinteä peruserä on 1 500 euroa, mikäli velvoitteessa todettuja ajoneuvoja ei ole poistettu alueelta 30.8.2025

mennessä. Lisäeränä on 500 euroa jokaiselta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa asetetun määrääjän jälkeen.

Päävelvoite 2: UHKASAKON KIINTEÄ PERUSERÄ ON 1 500 EUROA, MIKÄLI PÄÄVELVOITTEESSA TODETTUJA ALUEEN SIIVOUKSIA EI OLE TEHTY 30.8.2025 MENNESSÄ. LISÄERÄNÄ ON 500 EUROA JOKAISelta kuukaudelta velvoitteen laiminlyönnin jatkuessa määrääjän jälkeen.

Viranomaislautakunta määrää jätelain 139 §:n nojalla, että tätä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

Perustelut

Jätelain 72 §:n mukaan roskaamista on mm. ympäristöön jätetty jäte, laite, ajoneuvo tai muu esine siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähenemistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisvaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Harjamäen puutarhan alue on keskellä puistomaisesti hoidettua Harjamäen asemakaava-aluetta ja puutarha-alueen vieressä on asumiselle varattu alue. Kun puutarhan alueella on tarkastuksilla todettuja jätteitä, ajoneuvoja, käyttökelvottomia tavaroita ja esineitä, aiheuttaa roskaantuminen epäsiisteyttä ja maiseman rumentumista. Alue on kokonaisuudessaan pohjavesialuetta, joten ajoneuvojen varastointi voi aiheuttaa myös maaperän pilaantumisen vaaraa. Alueen siivoaminen päätöksessä todetulla tavalla on siten tarpeen.

Jätelain mukaan roskaantuneen alueen siivousvastuu on roskaajalla ja toissijaisesti kiinteistön omistajalla. Tässä tapauksessa viranomaislautakunta katsoo, että puutarhan alueen roskaantuminen on tapahtunut alueella harjoitetussa puutarhatoiminnassa. Toiminnanharjoittaja on Harjamäen Kaupat Oy, joka myös omistaa puutarhan kiinteistön. Jätelain 73 ja 74 §:ien perusteella siivousvastuullinen on Harjamäen Kaupat Oy.

Viranomaislautakunta on tarkastuksen 27.10.2023 perusteella kehottanut kirjallisesti Harjamäen Kaupat Oy:tä täyttämään siivousvelvollisuutensa puutarhan alueen roskaantumisen siivoamiseksi ja poistamaan alueelta sinne varastoidut ajoneuvot, jotka eivät ole tai ole olleet puutarhatoiminnassa käytössä tai ovat katsottava romuajoneuvoiksi. Toimenpiteille on ollut riittävästi aikaa. Koska toimia ei ole tehty, on toimenpiteiden tekemisestä määrättävä jätelain 75 §:n mukaisesti ja määräystä on tehostettava jätelain 129 §:n mukaisesti. Määräykset eivät ole kohtuuttomia, kun huomioidaan toimenpiteille asetettu määräaika ja veloitettun tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa annettua päävelvoitetta. UHKASAKON määrää harkittaessa on huomioitu päävelvoitteen laatu ja laajuus.

Ilmoitusvelvollisuus

Jos edellä mainittu kiinteistö Puutarha 749-401-23-165 tai sitä koskeva käyttöoikeus luovutetaan, on tässä päätöksessä mainitusta velvoitteesta ja uhasta ilmoitettava luovutuksensaajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai muutoin todisteellisesti. Lisäksi velvoitetun on ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Viranomaislautakunta ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain 19 §:n edellyttämällä tavalla Maanmittauslaitokselle, jotta kiinteistöä Puutarha 749-401-23-165 koskevista päävelvoitteista ja niiden tehosteeksi asetetusta uhasta tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Sovelletut säännökset

Jätelaki 72 §, 73 §, 74 §, 75 §, 126 §, 129 §, 139 §

Ulkasakkolaki 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 18 §, 19 §

Hallintolaki 34 §, 36 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös

Hyväksyttiin.
